

tíðindablaðið

sosialurin

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgevandi: Piff Sosialurin ©
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
Fyrirlestjóri: Krišjan Dahl
Blaðfólk: Hogni Djurhuus
Randi Jacobsen
Tórfinn Smith
Ljósmyndari: Kalmar Lindenskov
Uppseting: Piff Sosialurin
Prent: Piff Pressan 1981

tjak og meiningar

Ruskmálið

Oddagreinin í Sosialinum 17/2-87 er heilt burturvið og als ikki í tráð við politikk Føroya Landsstýris og Føroya Javnaðarfloks, sum leiðir hetta landsstýrið.

Eksporturin í FNU segði um ruskmálið í 1979: 8 smáar brennistøðir eru besta loysnin fyri Føroyar. Sami eksportur segði í 1983: bert tyrving og kompostering eru loysnin fyri Føroyar. Nú sigur sami maður, at einasta loysnin er skiljing og endurnýtsla. Spennandi hvat hesin eksportur sigur í 1990?

Eingi itokilg alternatíva

eru til at brenna ruskið, tað er púra greitt í dag. Tyrving, kompostering, skiljing og endurnýtsla v.m. eru bert smá supplementir, ógvuliga smá enn, bert nokur fá % í mun til brenning, tí annars stóðu brennistøðirnar í Europa tómar í dag, men so er ikki.

Skuldi brennistøðin hjá IRF nú verið stöðgð av einumhvørjum, so dettur IRF niðurfyri, og felagskapurin verður helst uppløystur, men vit fáa tá ikki tvær brennistøðir, men einar triggjar-fýra, tí ein kemur tá í Norðoyggjum, ein í Suðuroynni og

møguliga aðrar við. Og vit fáa tá ikki eina landsumfatandi renovering.

Latið tí IRF og Tórshavnar kommunu fáa frið loksins at loysa ruskmálið, so verða Føroyar renoveraðar í 1988 seinra partin av árinum, og so kunnu vit taka upp eitt hvørt supplement bæði til at skilja, endurnýta, tyrva og kompostera. Men tað er neyðugt at brenna við minst tveimum brennistøðum í dag, og ruskið hevur í tonsaltali fyri hvørt ár, ið gongur.

Gevið kommunala sjálvstýrinum frið til at virka. IRF-ari

Stuðlið A.I.

AMNESTY International er farið í hernað móti deyðarevsingini í USA og verður um allan heim roynt at ávirka myndugleikarnar í hesum stórveldi til at taka av aftur hesa ræðuligu revsing.

NÚ kann verða spurt, hví júst USA eigur at vera mál fyri eini slíkari herferð fram um onnur lond, sum nýta barbariskar revsihættir. Svárið er fyri tað fyrsta, at A.I. hevur longu frammanundan ríkið kampanjur móti deyðarevsing t.d. í Kina og Iraq. Fyri tað annað eru serstakar grundir til at venda einari slíkari herferð móti júst USA. Hetta land bjóðar seg í heilum fram sum verji av mannarættindum og frælsinum. Fyri nøkrum árum síðan tók USA deyðarevsingina av, eftir at hægsti rættur í einum úrskurði var komin til ta niðurstøðu, at deyðarevsing er ein ómenniskjanslig revsing, sum ikki kann verða brúkt í einum demokratii og annars als ikki eigur at verða nýtt. Men so kom Reagantiðin við sínum barbariska, primitiva og miðaldarliga hugsunarhátti og broytti støðuna aftur til tað verra við at tilnevna dómarar í hægsta-rætti, sum eru fyri deyðarevsing.

ÚRSLITIÐ hevur verið eitt vaksandi tal av avrættingum og deyðadómum, soleiðis, at tað nú sita yvir tveytúsund fólk og biða eftir deyðanum í USA. Ein sending í norska útvarpinum í fyrradagin avdúkaði, at nýtslan av deyðarevsing eisini hevur sterka rasistiska slagsíðu — nakað, sum t.d. sæst av, at enn er eingin hvítur tikin av døgum fyri at hava myrt ein svartan. Umvent er

oddagrein

deyðadómur so at siga vísur, um ein svartur tekur ein hvítan av døgum. Annars eru mong dømi um, hvussu tilvildarliga deyðarevsing rakar fólk í USA. Hetta hevur t.d. nakað at gera við, hvussu góð ráð fólk hava til advokathjálpi, við húðalit og ikki minst við, hvar í USA ein býr, at gera.

SOSTATT eru allar grundir til at virka fyri avtøku av deyðarevsingini. Tann tyngsta og mest avgerandi grundin er og verður hon, at deyðarevsing er ein ræðulig revsing, ein óbøttlig revsing, ein revsing, sum einki land, ið vil nevnsat mentað og civiliserað kann nýta í sínari rættarskipan. Hetta eiga øll lond, sum fremja deyðadómur at fáa at vita, og í hesum føri, snýr tað seg fyrst og fremst um USA.

FØROYA løgting avtók de facto deyðarevsingina í 1706 aftan á blóðbæðið við Skelingsystkinunum yvir á Skansa. Vit hava sostatt eina langa siðvenju fyri ikki at dáma órímliga harðar revsingar og hava soleiðis allar grundir til at gera okkara lítla sindur til at leggja trýst á USA. Hetta kunnu vit gera við at skriva undir áheitanina hjá A.I. og harvið fylgja milliónum av humant hugsandi menniskjum um allan heim.

jd

Parabolantennur!

Alt fleiri og fleiri keypa sær parabolantennur og nú er høvi at siggja »Super Channel«, men ikki gongur long tíð til hvørt húski í Føroyum hevur sína parabolantennu. Hetta haldi eg er spell, tí antennurnar skemma ógvuliga nógv. Hugsu um hvussu tey vøkrum gomlu føroysku húsini fara at siggja út við hesum parabolunum — úrslitið verður, at tú als ikki leggur merki til húsinu, men sær bert hesar dominerandi parabolantennurnar.

Er tað nakað, sum vit kunnu gera fyri at fyrbyggja, at hetta hendir? Ja, tað haldi eg.

Seinasta leygardag sóu vit, at tað letur seg gera at upptaka sendingar frá »Super Channel« og senda tær í Sjónvirpi Føroya. Mitt uppskot er tí, at SVF tekur signalini frá »Super Channel« og sendir tey út beinleiðis. Mær vitandi kostar tað einki at mót-taka signalini, og um sendingarnar verða sendar beinleiðis, standast heldur ongur útreiðslur av

at klippa og kuta.

Eisini sæð út frá einum landsbúskaparligum sjónarmiði er peningur at vinna við hesum uppskotinum, tí um øll húski keypa parabolantennur, fer tað at kosta tí føroyska samfelagnum millum 100 og 200 mill. kr.

Tað er av stórum týðningi at skjótt verður roynt at loysa hetta málið, tí annars gongur ikki long tíð, áðrenn parabolar misprýða hvørt einasta hús í Føroyum.

Stein Fossá

Rúsdrekka og fráhaldsfeløg

Fyri at byrja við tí seinasta. Jøu »Gudsjelov« er lika rættur fyri øll her á landi. Vit liva í einum frium og frælsum samfelag, har øll kunnu gera júst, sum teimum lystir. Og so eitt afturat, eingin hevur tað so gott sum vit í Føroyum. Tað bæði siggja vit og hoyra um bæði í útvarpi og sjónvarpi. Og tá tú nú roknar við at skula fáa okkurt bræv ella fleiri, so veri tað mærløyt út frá minum sjónarmiði at svara sum eg nú siggi vera best. Og tá hetta titt innlegg snúði seg um eitt hitt størsta vandamál, sum er í Føroyum í løtuni, og sum ikki er lætt at svara uppá. Eg haldi, at tey, sum vilja drekka, fáa tað uttan mun til hvør lóg er og verður. Men ein frísola í Føroyum, nei, tað

likasum vinnur ikki frama hjá mær. Tað hevði als ikki borið til, tí tað hevði einki eftirlit verið, og tá hevði deyðin verið í durunum, um tað kann sigast so.

Nei, betri er at binda um heilan fingur, um tað orðtakið kann brúkast. Vit hava so nógvir syndarlígar mannalagnur her á landi, sum ikki í nokrum øðrum landi, men vit hava eisini nógv góð hjálptil-tøk, har vit kunnu hjálpa teimum sum veruliga treingja til hjálpi. So góði tú, hvi kemur tú við einum slikum tanka og uppskoti, og hvi setir tú inn á fráhaldsfeløgin? Tey gera eitt megnar arbeiði, og Gud hjálpi teimum ikki at mæðast. Tú skrivur, at so verður bara farið at brúka okkurt sum er ringari, ja

sjálvandi, um man bara hevur tað í tankunum.

Jú vit hava eisini hoyrt onkra ungdomssending, eisini tey vóru ymisk á máli. Nei okkum manglar ikki at fáa fría sølu í Føroyum, men upplýsingar stovnar og fráhaldsfeløg hvørji bygd istaðin.

Hetta var so tað, sum í mær uppá hjarta. Vónand verður tú eisini glaður fyr mitt bræv.

Ein limur í fráhaldsfelag